2017

M. A.

4th Semester Examination

SANSKRIT

Paper – 402

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Group–A

1. 'एको रसः **करुण एव**'—इत्युक्तेः सार्थकता प्रदर्श्यताम् । 12

अथवा

भवभूतिविरचितस्य 'उत्तररामचरितम्' इति नाटकस्य प्रथमाङ्कस्य

आलोचनात्मकं समीक्षणं कर्त्तव्यम् ।

2. संस्कृतभाषया देवनागरप्या च सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् — 8

नैसर्गिकी सुरभिणः कुसुमस्य सिद्धा

मूर्ध्नि स्थितिर्न चरणैरवताडनानि ॥

अथवा

ईदृशानां विपाकोऽपि जायते परमाद्भुतः ।

यत्रोपकरणीभावमायात्येवंविधो जनः ॥

3. युगजीवननाटकस्य प्रस्तावना यथार्था न वेति विचार्यताम् । 12

अथवा

कानि महाभावलक्षणानि ? तानि गदाधरे कथं प्रकटितानि ? सर्वमेतत् युगजीवनमनुसृत्य आलोच्यताम् ।

4. संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् — 8

चलति गुणाधारः कल्याणाकारः

मातृदर्शनाकुलः साधकः ॥

अथवा

सुधाविन्दुमिन्दोस्तृषार्ता नितान्तं

चकोर्यो हि पातुं परं कामयन्ते ।

न तुङ्गं तदुत्सङ्गमेताः कदाचिद्

भ्रमात् कामयन्ते सकृच्चेतसापि ॥

Group–B

1. एकः प्रश्नः समाधेयः — 12

   क) का नाम चित्तवृत्तिः ? सा कतिविधा ? तासां स्वरूपमालोच्यताम् ।

   ख) ईश्वरस्वरूपं पतञ्जलिदिशा उपस्थाप्यताम् ।

2. संस्कृतभाषया देवनागर्य्यां च व्याख्येयम् — 8

   क) वृत्तिसारूप्यमितरत्र ।

   अथवा

   ख) तत्र स्थितौ यत्नोऽभ्यास : ।

3. एकः प्रश्नः समाधेय : — 12

   क) शब्दब्रह्मणः स्वरूपं वाक्यपदीयानुसारं विव्रियताम् ।

   ख) 'आसन्नं ब्रह्मणस्तस्य'— ब्रह्मणः आसन्नं किम्? तस्य प्रयोजनं भर्तृहरिमतानुसारमालोच्यंताम् ।

4. संस्कृतभाषया देवनागर्य्यां च एकस्य व्याख्या कर्तव्या : 8

क) तस्यार्थवादरूपाणि निश्रिताः स्वविकल्पजाः ।

एकत्विनां द्वैतिनां च प्रवादा बहुधा मताः ॥

ख) अपोद्धारपदार्था ये ये चार्थाः स्थितलक्षणाः ।

अन्वाख्येयाश्च ये शब्दा ये चापि प्रतिपादकाः ॥

—o—